ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкIы

№ 70 (20833)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 24-рэ

къыхэтыутыгъэхэр ыкIи нэмыкI къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Зэфэхьысыжьхэр ашIыгъэх, пшъэрылъыкIэхэр агъэнэфагъэх

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет игъэкIотыгъэ зэхэсыгъоу тыгъуасэ иIагъэм тхьамэтагъор щызэрихьагъ Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан.

IофтхьабзэмхэлэжьагъэхАР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр, федеральнэ инспектор шъхьаIэу ЛIыIужъу Адам, АР-м и Апшъэрэ Хьыкум итхьаматэу Трахъо Аслъан, республикэм ипрокурор шъхьаIэу Василий Пословскэр, депутатхэр, федеральнэ ыкIи республикэ къулыкъухэм, ведомствэхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр, предпринимательхэр, нэмыкIхэри. 2014-рэ илъэсым Адыгеим социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэу ышIыгъэхэм язэфэхьысыжьхэр ыкIи тызхэт илъэсым пшъэрылъыкIэу къэуцухэрэм язэшIохын — джары Iофыгъо шъхьаIэу къэзэрэугъоигъэхэр зытегущыIагъэхэр. Мыщ фэгъэхьыгъэу къэгущыIагъ АР-м и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат.

Илъэсым изэфэхьысыжьхэм къатегущыIэзэ анахь шъхьаIэу ащ къыхигъэщыгъэхэм ащыщ республикэм ипсэупIэхэу блэкIыгъэ илъэсым псыр зыкIэогъагъэхэм ягумэкIыгъохэр дэгъэзыжьыгъэхэ зэрэхъугъэр. Мы ошIэ-дэмышIэм экономикэм, цIыфхэм зэрарышхо арихыгъ. ГумэкIыгъохэр дэгъэзыжьыгъэнхэм пэIухьащт сомэ миллион 219-рэ Адыгеим къыIэкIэхьагъ, джащ фэдэу нэбгырэ мини 6-м ехъумэ зэтыгъо ахъщэ IэпыIэгъоу сомэ миллион 69,4-рэ хъурэр аратыгъ. Мыщ дэжьым гумэкIыгъо шъхьаIэу къэуцугъэхэм ащыщэу АР-м и Правительствэ и Тхьаматэ къыгъэнэфагъэр псыр зыкIэуагъэхэм ащыщхэр зыщыпсэухэрэ унэхэм зэрарымытхагъэхэм е нэмыкI тхьылъхэр тэрэзэу зэрямыIэхэм къыхэкIэу IэпыIэгъу зыфэхъущтхэм ясписке зэрэхэмыфагъэхэр ары.

2014-рэ илъэсыр зэрэпсаоу пштэмэ, республикэмкIэ ар гъэхъагъэхэр зыщыIэгъэ илъэсэу пIон зэрэплъэкIыщтыр КъумпIыл Мурат къыIуагъ. Ар зэфэхьысыжьхэм къагъэлъагъо: IофшIапIэ зимыIэхэм япчъагъэ процент 1,2-м шIокIыгъэп, федеральнэ гупчэм Адыгеим къыфитIупщыщтыгъэ IэпыIэгъур процент 61-рэ хъущтыгъэмэ, джы а пчъагъэр процент 39-м нэсэу къеIыхыгъ, нэмыкIхэми ягугъу къэпшIын плъэкIыщт.

— *Гъэхъэгъэ гъэнэфагъэхэр тиIэхэми, блэкIыгъэ илъэсыр къызэрыкIоу щытыгъэу пфэIощтэп. Санкциехэм, ахэм къакIэлъыкIоу уасэхэм зыкъызэраIэтыгъэм тиэкономикэ яягъэ къекIыгъ. УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевымрэ АР-м и ЛIышъхьэрэ пшъэрылъэу къытфагъэуцугъэм диштэу экономикэр зыпкъ итыным Iоф дэзышIэщт комиссие республикэм щызэхэтщагъ. Илъэсищым телъытэгъэ мурадэу дгъэнэфагъэм къызэрэдилъытэу, бюджет ахъщэм шIуагъэ къытэу дгъэфедэныр, бизнес цIыкIум ыкIи гурытым IэпыIэгъу тафэхъуныр, социальнэу мыухъумэгъэ цIыфхэм тишIуагъэ ядгъэкIыныр пшъэрылъ шъхьаIэщтых,* — къыIуагъ КъумпIыл Мурат.

Нэужым лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкIэ зэфэхьысыжьэу щыIэхэм Премьер-министрэр къатегущыIагъ.

Промышленностыр

УФ-м и Президент къыдигъэкIыгъэ жъоныгъокIэ унашъохэр Адыгеим щытхъу хэлъэу зэрэщагъэцакIэхэрэр, ащкIэ пэрытныгъэ зыIыгъ шъолъырхэм республикэр зэращыщыр Премьер-министрэм къыхигъэщыгъ. Анахь мэхьанэшхо зиIэ лъэныкъохэм ащыщэу ар къызыщыуцугъэр промышленнэ производствэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэ зэрилъэкIыгъэр ыкIи 2014-рэ илъэсым ащииндекс проценти 118,3-м зэрэкIэхьагъэр ары. Мы гъэхъагъэхэмкIэ Къыблэ федеральнэ шъолъырым апэрэ чIыпIэр Адыгеим щиIыгъ. Ау щыкIагъэхэри зэрэщыIэхэр, ахэм ядэгъэзыжьын Iоф дэпшIэн зэрэфаери къыхигъэщыгъ. Промышленнэ секторым хэхъоныгъэхэр тапэкIи ышIынхэм пае инвестициехэр ащ къыхэлъхьэгъэнхэр, ащ епхыгъэу IофшIэпIакIэхэр къызэIухыгъэнхэр

(ИкIэух я 2-рэ нэкIуб ит).

Iофхэм язытет зыщигъэгъозагъ

АР-м и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан къуаджэу Адэмые дэт психоневрологическэ интернатым тыгъуасэ щыIагъ.

Пстэумэ апэу ащ иIофхэм непэ язытет, экономикэм икъиныгъохэм апкъ къикIыкIэ сымаджэу щаIыгъхэм яфэIо-фашIэхэм ягъэцэкIэн щыкIагъэ фэхъугъэмэ акIэупчIагъ. Социальнэ мэхьанэ зиIэ объектхэм язытет Федеральнэ гупчэр зэригъэгумэкIырэр, анаIэ атырагъэтынэу къызэрафагъэпытагъэр мыщ дэжьым къыщыхигъэщыгъ. Интернатым ипащэу Ягъумэ Марыет къызэриIуагъэмкIэ, пстэури къэлъэпIагъ нахь мышIэми, хэкIыпIэхэр къагъотых, сымаджэхэр зэрагъэшхэщтхэм, яфэIо-фашIэхэр зэрагъэцэкIэщтхэм къыщагъэкIагъэп.

АР-м и ЛIышъхьэ нэужым корпусхэр къыкIухьагъэх, ахэм язытет, интернатым чIэсхэр зэраIыгъхэр зэригъэлъэгъугъ. А пстэумэ зэрагъэрэзагъэр къыхигъэщыгъ, ау щагур зэрэзэмыгъэфагъэм, итеплъэ гуIэтыпIэу зэрэщымытым анаIэ тыраригъэдзагъ, унэшъо гъэнэфагъэхэр къышIыгъэх. АР-м IофшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ иминистрэу Осмэн Альберт республикэм ипащэ зэрэщигъэгъозагъэмкIэ, интернатым иадминистрацие зычIэт унэмрэ гыкIапIэу дэтымрэ ягъэцэкIэжьын пэIуагъэхьанэу сомэ миллионрэ мин 500-м ехъурэ мы илъэсым республикэ бюджетым къыхэхыгъэу мыхэм къафатIупщыгъ. Джыри ПенсиехэмкIэ фондым ащ фэдиз къытIупщынэу щытышъ, мы илъэсым ахэр агъэцэкIэжьыщтых. Щагум изэтегъэпсыхьан пае мылъку зэрэщымыIэм къыхэкIыкIэ, ежьхэм акIуачIэкIэ ар зэрагъэфэщт. НахьыпэкIэ интернатым игъэцэкIэжьын пэIухьанэу республикэ бюджетым къыхэхыгъэу пстэумкIи сомэ миллион 17-м ехъоу къыфатIупщыгъэмкIэ зэшIуахыгъэхэри ЛIышъхьэм къырагъэлъэгъугъэх.

Анахь гумэкIыгъо инэу интернатым ипащэ къыхигъэщыгъэр кIэлэцIыкIу сымаджэу чIэсхэр зыщаIыгъынхэу щыт корпусым ишIын зэрэлъымыкIуатэрэр ары. УФ-м и Президент иIэпэчIэгъэнэ фонд къыхэхыгъэу 2007-рэ илъэсым къатIупщыгъэгъэ сомэ миллион 13-мкIэ ар рагъэжьэгъагъ, ау ахъщэр имыкъоу псэолъэшIыныр къызэтырагъэуцуагъ. Къэнагъэр ашIыжьыным джыри сомэ миллион 45-рэ фэдиз ищыкIагъ. Ягъумэ Марыет къызэриIуагъэмкIэ, мы илъэсым сымаджэу щаIыгъыр нэбгырэ 32-кIэ нахьыбэ хъугъэ, пстэумкIи щыпсэурэр нэбгыри 135-рэ мэхъу. Шапхъэхэм къызэрэдалъытэрэмкIэ, кIэлэцIыкIухэр шъхьафэу аIыгъынхэ фае, корпусыр амыухымэ ар агъэцэкIэн алъэкIыщтэп.

— *Амалэу тиIэмкIэ гумэкIыгъохэм ядэгъэзыжьын тыкъыхэлажьэ, тапэкIи ащ къыщыдгъэкIэщтэп,* — къыIуагъ АР-м и ЛIышъхьэ пстэури къызэфихьысыжьызэ. — *Унэ ныкъошIым иухын республикэм ыкIуачIэ къымыхьыми, Iэпэдэлэл тшIыщтэп. Федеральнэ гупчэм IэпыIэгъу къытитынэу социальнэ Iофхэм афэгъэзэгъэ федеральнэ министрэм мы гумэкIыгъор лъыдгъэIэсыщт, амал иIэмэ къедгъэблэгъэнышъ, едгъэлъэгъущт.*

ЩыкIагъэхэр къыхигъэщыгъэх нахь мышIэми, интернатым изытет зэрэщытэу пштэмэ, уигъэрэзэнэу зэрэщытым ЛIышъхьэм джыри зэ къыкIигъэтхъыгъ, ащ щылажьэхэу, ащ фэдэ Iоф къин зыгъэцакIэхэрэм ялэжьапкIэ мэкIэ дэдэу зэрилъытэрэми министрэм ынаIэ тырыригъэдзагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Зэфэхьысыжьхэр ашIыгъэх, пшъэрылъыкIэхэр агъэнэфагъэх

(ИкIэух).

пшъэрылъ шъхьаIэхэм ащыщэу къыгъэнэфагъ.

Мэкъумэщ хъызмэтыр

IэкIыб къэралыгъохэм къащыдагъэкIырэ продукциер тэтыемкIэ зэблэхъугъэным фэIорышIэщт программэхэр, Iофтхьабзэхэр гъэцэкIэгъэнхэ зэрэфаер, ащкIэ республикэм амалышIухэр зэрэIэкIэлъхэр Премьер-министрэм къыIуагъ. Анахьэу хэтэрыкIхэм, пхъэшъхьэ-мышъхьэхэм якъэгъэкIын анаIэ тырагъэтын фаеу ылъытагъ. Былымышъхьэм ипчъагъэ тIэкIу къызэрэщыкIагъэм дакIоу, щэр зэрафимыкъурэр, ащ къыхэкIыкIэ адыгэ къуаем икъыдэгъэкIынкIэ амалэу щыIэхэм къызэращыкIэрэр пащэм къыхигъэщыгъ. А гумэкIыгъор дэгъэзыжьыгъэным фэшI АР-м мэкъу-мэщымкIэ и Министерствэ иIофшIэн ыгъэлъэшынэу фигъэпытагъ.

— *Республикэм иагропромышленнэ комплекс IэпыIэгъу фэхъугъэным ыкIи къоджэ псэупIэхэм хэхъоныгъэхэр ашIынхэм фэгъэхьыгъэ къэралыгъо программэм къыдыхэлъытагъэу блэкIыгъэ илъэсым Адыгеим сомэ миллион 802,6-рэ къыIэкIэхьагъ. Ащ щыщэу сомэ миллион 632-р федеральнэ гупчэм, сомэ миллиони 170,6-р республикэ бюджетхэм къатIупщыгъэх. Пчъагъэхэм къагъэлъагъо мы лъэныкъом мэхьанэшхо зэреттырэр, ащ бэкIэ тызэрэщыгугъырэр. Джащ фэдэу цIыфхэм нахьыбэрэ агъэфедэрэ продукциер нахь пыутэу ащэфын амал яIэным фэIорышIэрэ ермэлыкъхэм яIофшIэн мыгъи лъытэгъэкIуатэ. 2014-рэ илъэсым ащ фэдэ Iофтхьэбзэ 276-рэ зэхэтщагъ, — къыIуагъ КъумпIыл Мурат.*

Инвестициехэр

2014-рэ илъэсым къыкIоцI АР-м имылъку шъхьаIэ инвестициеу къыхалъхьагъэр сомэ миллиард 16-м ехъугъ, 2013-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, ар процент 82-м нэсы. Джырэ уахътэм ехъулIэу сомэ миллиард 68-рэ фэдиз зытефэрэ инвестиционнэ проект 50-м ехъумэ республикэм Iоф щыдашIэ. Мы лъэныкъомкIэ гумэкIыгъо шъхьаIэу Премьер-министрэм къыгъэнэфагъэр инвестиционнэ проектыкIэхэр щыIэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэмкIэ ящыкIэгъэ инженернэ инфраструктурэр зиIэ инвестиционнэ площадкэхэр муниципальнэ образованиехэм икъу фэдизэу зэраIэкIэмылъыр ары.

Республикэм щашIырэ ыкIи щагъэцэкIэжьырэ псэуалъэхэм блэкIыгъэ илъэсым сомэ миллиарди 2-рэ миллиони 134-рэ фэдиз апэIуагъэхьагъ. Ащ щыщэу сомэ миллиард 1,7-м ехъур федеральнэ бюджетым, сомэ миллион 404,4-р республикэ бюджетым къахахыгъэх. Мы мылъкум щыщэу агъэфедагъэр процент 77,9-р ары. Федеральнэ бюджетым ахъщэр игъом къызэримытIупщыгъэм ар къыпкъырыкIыгъ.

Гъэфедэк1о бэдзэрыр

2014-рэ илъэсым зырыз щэным къыкIэкIуагъэр сомэ миллиард 74,6-м ехъу, 2013-рэ илъэсым егъэпшагъэмэ, ар процентi 3,7-кIэ нахьыб. Сатыум хэщагъэу Iоф зышIэхэрэм япчъагъэ процентi 10 къыхэхъуагъ ыкIи ар нэбгырэ мини 10-м кIэхьагъ. ГурытымкIэ ахэм ялэжьапкIэ сомэ мин 20,2-м нэсы.

ПсэупIэ-коммунальнэ хъызмэтыр

Мы лъэныкъом епхыгъэу Iоф зышIэрэ предприятиехэм 2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулIэу гъэстыныпхъэ шхъуантIэмкIэ чIыфэу ателъыгъэр сомэ миллион 205,9-м ехъу. 2014-рэ илъэсым къыкIоцI чIыфэхэм сомэ миллиони 9,7-рэ ахэкIыгъ. Жъы дэдэ хъугъэ унэхэм ащыпсэухэрэр гъэкощыгъэнхэм фэIорышIэрэ къэралыгъо программэм къыдыхэлъытагъэу нэбгырэ 265-мэ фэтэрыкIэхэр арагъэгъотыгъэх. Ащ сомэ миллион 80,2-рэ пэIуагъэхьагъ. 2014 — 2015-рэ илъэсхэм ателъытагъэу джыри сомэ миллион 54,3-рэ къатIупщыщт, 2015-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 1-м ехъулIэу нэбгыри 173-рэ агъэкощынхэу агъэнафэ. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьынхэр яшIылIэгъэным 2014-рэ илъэсым республикэм сомэ миллион 46-рэ щыпэIуагъэхьагъ.

Инфляциер, уасэхэр

2014-рэ илъэсым инфляциер процент 11,4-м кIэхьагъ. Мы уахътэм къыкIоцI анахьэу зыуасэ хэхъуагъэхэр: гъомылапхъэхэр — процент 17,1-рэ, ахъщэ зыпылъ фэIо-фашIэхэр — процентi 8,9-рэ ыкIи мыгъомылэпхъэ товархэр — процентi 7,7-рэ. Мы гумэкIыгъор дэгъэзыжьыгъэныр, цIыфхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэр АР-м и Правительствэ пшъэрылъ шъхьаIэу зыфегъэуцужьы.

Бюджетыр

2015-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулIэу республикэ бюджетым ахъщэ федэу къиихьагъэр сомэ миллиард 16-м ехъу. Зэхэубытэгъэ бюджетым къиихьэрэ хэбзэIахьхэм ыкIи шIокI зимыIэ нэмыкI тынхэм алъэныкъокIэ гухэлъхэр процент 99,7-кIэ гъэцэкIагъэ хъугъэ.

Медицинэр

Мы аужырэ илъэсхэм псаунигъэр къэухъумэгъэным исистемэ хэхъоныгъэхэр ышIынхэм республикэм ипащэхэм анаIэ зэрэтырагъэтыгъэр, федеральнэ ыкIи республикэ бюджетхэм къатIупщыгъэ ахъщэм ишIуагъэкIэ медицинэм ипсэуалъэхэм гъэцэкIэжьынхэр зэрэрашIылIагъэхэр, кIэу ашIыгъэри зэрэмымакIэр Премьер-министрэм къыIуагъ.

Джырэ уахътэм поликлиникэхэм язытет нахьышIу шIыгъэным, ахэр зэтегъэпсыхьэгъэнхэм, мыщ къяолIэрэ цIыфхэр чэзыум бэрэ хэмытынхэм Iоф зэрадашIэрэр къыхигъэщыгъ.

Культурэр

«Гъогу картэм» къыгъэнэфэрэ пшъэрылъхэр зэкIэ республикэм щызэшIохыгъэхэ хъугъэ. Культурэм иIофышIэхэм ялэжьапкIэ гурытымкIэ сомэ 13895-м кIэхьагъ. Джащ фэдэу УФ-м и Президент иунашъокIэ 2014-рэ илъэсыр культурэм и Илъэсэу щытыгъ. Ащ къыдыхэлъытэгъэ Iофтхьэбзэ пчъагъэ республикэм щырагъэкIокIыгъ. Адыгеим щаштэгъэ программэу «Культурэм хэхъоныгъэхэр ышIынхэр» зыфиIоу 2014 — 2018-рэ илъэсхэм ателъытагъэм диштэу Iофтхьабзэу зэхащэщтхэм яплан зэхагъэуцуагъ. Ащ къыдыхэлъытагъэх культурэм ипсэуалъэхэм игъэкIотыгъэ гъэцэкIэжьынхэр яшIылIэгъэнхэр, ящыкIэгъэ оборудованиер афэщэфыгъэныр, къэгъэлъэгъон проектхэр зэхэщэгъэнхэр, нэмыкIхэри. БлэкIыгъэ илъэсыр пштэмэ, анахь мэхьанэшхо зиIагъэхэм ащыщ Шъачэ щыкIогъэ Олимпиадэм икультурнэ программэ республикэр чанэу зэрэхэлэжьагъэр.

Гъэсэныгъэмрэ шIэныгъэмрэ

УФ-м и Президент къыгъэуцугъэ пшъэрылъым диштэу гурыт еджапIэхэм Iоф ащызышIэрэ кIэлэегъаджэхэм ягурыт лэжьапкIэ илъэсиплIым къыкIоцI фэдитIукIэ нахьыбэ хъугъэ ыкIи 2014-рэ илъэсым ар сомэ мин 21,4-м кIэхьагъ. 2015-рэ илъэсым лэжьапкIэм джыри процентi 5,5-рэ къыхэхъонэу агъэнафэ. Федеральнэ гупчэр IэпыIэгъу къызэрафэхъугъэм ишIуагъэкIэ, блэкIыгъэ илъэсым Адыгеим кIэлэцIыкIу IыгъыпIищ кIэу къыщызэIуахыгъ. КIэлэеджэкIо 360-мэ ателъытэгъэ гурыт еджапIэ къуаджэу Хьэлъэкъуае щагъэпсыгъ. Джащ фэдэу Шэуджэн районым ит къутырэу Хапачевым зэдыхэт кIэлэцIыкIу IыгъыпIэрэ еджапIэрэ щашIынэу агъэнафэ. НэмыкI гухэлъэу щыIэри макIэп.

Илъэсым изэфэхьысыжьхэр къэзышIыгъэ КъумпIыл Мурат лъэныкъо пстэуми къащыуцугъ, гъэхъагъэхэм анахьи щыкIагъэхэм ынаIэ нахь атыригъэтыгъ. Ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэм фэшI республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэм, структурэ зэфэшъхьафхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм яIо зэхэлъэу Iоф зэдашIэн, цIыфхэр къызэращыгугъыхэрэр къагъэшъыпкъэжьын фаеу ылъытагъ.

Нэужым зэхэсыгъом къекIолIэгъэ предпринимательхэм, пащэхэм ащыщхэр къэгущыIагъэх. Сыд фэдэрэ лъэныкъокIи IэпыIэгъу къафэхъухэрэ АР-м и ЛIышъхьэ, республикэм и Правительствэ афэрэзагъэх.

— *Адыгеим социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэу блэкIыгъэ илъэсым ышIыгъэхэм язэфэхьыжьхэм уагъэрэзэнэу щыт. Ащ непэ игъэкIотыгъэу къытегущыIэгъэ КъумпIыл Муратэ зипащэу министрэхэм я Кабинети, къызэрэугъоигъэ пстэуми сафэраз. Гъэхъагъэу тиIэхэр зэкIэ зэдытый, ау ащ дакIоу гумэкIыгъоу къэуцухэрэри тызэгъусэу дэдгъэзыжьынхэ фае. АщкIэ сыдигъуи тиIо зэхэлъэу Iоф зэдэтэшIэшъ, пшъэрылъыкIэу къэуцухэрэр зэшIохыгъэ зэрэхъущтхэм сицыхьэ телъ, — къыIуагъ кIэухым ТхьакIущынэ Аслъан.*

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия 46-рэ зэхэсыгъо 2015-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 29-м зэIуагъакIэ.

Iофыгъоу зытегущыIэщтхэм мы къыкIэлъыкIохэрэр ахагъэхьагъэх: законопроектхэу «Унэхэр языгъэшIыхэрэм япшъэрылъхэр зэрамыгъэцэкIагъэхэм къыхэкIэу Iахьзэхэлъ псэолъэшIыным къыхиубытэрэ цIыфхэу зэрар зыхьыгъэхэм IэпыIэгъу ятыгъэнымкIэ Iофтхьабзэхэм яхьылIагъ», Адыгэ Республикэм и Законхэу «КъэлэгъэпсынIофым ехьылIагъ», «Зыныбжь икъугъэ цIыф куп гъэнэфагъэхэм анаIэ атырагъэтынымкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо полномочиехэр чIыпIэ зыгъэIорышIэжьыным икъулыкъухэм афэгъэзэгъэнхэм ехьылIагъ» зыфиIохэрэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм ятIонэрэу ахэплъэгъэныр; Адыгэ Республикэм и Законхэу «Адыгэ Республикэм ичIыпIэ референдум ехьылIагъ», «Къолъхьэ тынIыхыным пэшIуекIогъэным ехьылIагъ», «Адыгэ Республикэм 2015-рэ илъэсымкIэ ыкIи 2016-рэ, 2017-рэ план чэзыухэмкIэ иреспубликэ бюджет ехьылIагъ», «ЧIыгум епхыгъэ зэфыщытыкIэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехьылIагъ», «Адыгэ Республикэм производствэм щыфэхъурэ пыдзафэхэм япхыгъэ Iофыгъохэр зэрэщызэшIуахыхэрэм ехьылIагъ», «Жъэгъэузым земыгъэушъомбгъугъэным ехьылIагъ» зыфиIохэрэм япроектхэм апэрэу ахэплъэгъэныр ыкIи нэмыкI Iофыгъохэр.

Зэхэсыгъор Жуковскэм иурам тет Унэу N 22-м сыхьатыр 11-м щаублэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Бзэ политикэр къэралыгъо лъэгапIэм тетымэ...

Культурэмрэ лъэпкъым итарихърэ къэухъумагъэхэ зыщыхъущтхэр ащкIэ ищыкIэгъэ амалхэр щыIэхэмэ ары, сыда пIомэ культурэ ыкIи тарихъ кIэнхэр бзэм къыщыгъэлъэгъуагъэх ыкIи хэхъоныгъэ щашIы. ЗэрэзэлъашIэу, бзэр культурэм къыгъэпсыгъ, иIахь зан ыкIи культурэм иамал. Бзэм иэкологие иIофыгъо зэнкIабзэу культурэм иэкологие епхыгъ, сыда пIомэ бзэм унаIэ тетымэ, культурэми, лъэпкъым итарихъи къэуухъумэнхэ плъэкIыщт, хэхъоныгъи ябгъэшIыщт.

> Республикэм ит районхэм япрессэ, ярадио-телекъэтынхэр урысыбзэкIэ зэхэщагъэх. Мыщ дэжьым упчIэ къэуцу: «Тыдэ хъугъа адыгабзэу къэралыгъуабзэкIэ алъытэрэр?» КъэIогъэн фае республикэм ирадиорэ ителееплъынрэ эфирым итынхэу охътэ гъэнэфагъэ къызэраритырэр. А уахътэр зэфэдиз къабзэу адыгабзэкIи урысыбзэкIи къатырэ къэтынхэм атырагуащэ. АдыгабзэкIэ къэтынхэр Адыгэ Республикэ закъор ары зэхэзыщэхэрэр.

Бзэр мыкIодыжьыным, щыIэным ыкIи хэхъоныгъэ ышIыным апае пкIуачIэ епхьылIэн фае, ищыкIэгъэ амал пстэури бзэм IэкIэбгъэхьанып ифэшъуаш. Бзэм икъэухъумэн зы куп Iофэп, лъэпкъ Iоф къодыеп, ар къэралыгъо Iоф.

БзэмкIэ политикэр гугъапIэ иIэу гъэпсыгъэн фае, глобализациемрэ урбанизациемрэ язэман адыгабзэм икъэухъумэн мэхьанэшхо иI, ныдэлъфыбзэм тетэу лъэпкъ культурэм хэхъоныгъэ ышIыщт, ахэм атегъэпсыхьагъэу ищыкIэгъэ амалхэр IэкIэбгъэхьащтых: зэрифэшъуашэу ныдэлъфыбзэмкIэ гъэсэныгъэ ябгъэгъотыщт, лъэпкъыбзэмкIэ шIэныгъэмрэ культурэмрэ хэхъоныгъэ ябгъэшIыщт, коммуникацие жъугъэм (хэутын Iофым, радиокъэтыным, телееплъыным) игъэкIотыгъэу ныдэлъфыбзэр ащыгъэфедэгъэн фае. Ахэр гъэпсыгъэ зыщыхъущтхэр лъэпкъхэм ыкIи бзэхэм зэфэдэ фитыныгъэ яIэмэ ары, ащ дакIоу къэралыгъо лъэгапIэм тетэу финанс амалкIэ гъэпытагъэу. Мыхэм атетэу тегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо программэ «АдыгабзэкIэ» еджэхэу е нахь зегъэушъомбгъугъэу «Темыр Кавказым ис лъэпкъхэм абзэхэр» зыфиIорэр зэхэщэгъэн фаеу тыхэплъэ. Зыщытэшъумыгъэгъупш, «Урысыбз» зыфиIорэ къэралыгъо программэр зыщыIэр дэхэкIае шIагъэ. Мы Iофыгъом къэралыгъо финанс IэпыIэгъу имыIэу урыгущыIэкIэ зи пкIэ иIэп.

> Iофым тызэрэхаплъэрэмкIэ, адыгэ чIыпIацIэхэм — топонимхэм яIофыгъо къэралыгъо лъэгапIэм тетэу гъэпсыгъэ хъугъэп. Анахьэу узыгъэгумэкIынэу щытхэр адыгэхэр зыщыпсэущтыгъэ чIыпIэхэм яIэгъэ тарихъыцIэ унаехэр, джы зыщыпсэурэ чIыпIэхэм ячIыпIацIэхэри зэрахэтыжьхэу арых.

Урысые Федерацием и Конституцие, Федерацием исубъектхэм — республикэхэм яконституциехэм зэрарытымкIэ, Урысые Федерацием ис цIыфхэр лъэпкъэу зыщыщхэмрэ абзэхэмрэ ямылъытыгъэу зэфэдэх. Конституцие фитыныгъэхэм зэу ащыщ цIыфхэр еджапIэм яныдэлъфыбзэкIэ щеджэнхэр, гъэсэныгъэ щягъэгъотыгъэныр.

Глобализацием, урбанизацием, кощыным ыкIи техникэ прогрессым язэман чIыпIэ зэжъу теуцо, арышъ, ахэм ялъытыгъэу тегъэпсыхьэгъэ бзэ политикэр къэралыгъо лъэгапIэм тетэу зэхэщагъэу щыIакIэм пхырыщыгъэн фае. Лъэхъан зэфэшъхьафхэм пшъэрылъэу къэуцухэрэм ялъытыгъэу бзэ политикэм зэхъокIыныгъэхэр фэхъущтыгъэх. АпэрапшIэ тхакIэ зимыIэ лъэпкъхэм тхэкIэ амал ягъэгъотыгъэн, еджэкIэ-тхэкIэ щымыIэр щыгъэзыегъэн, литературабзэр уцунымкIэ шапхъэхэр къыхэхыгъэнхэ фэягъэ. Джырэ лъэхъаным тапэкIэ нахь пшъэрылъ къинхэр къитэджагъэх, сыда пIомэ бзэ политикэм хэукъоныгъэхэр иIэхэ зыхъукIэ, цIыф жъугъэхэм ящыIакIи, политикэ щыIакIэри къызэIыхьанхэ алъэкIыщт. Арышъ, адыгабзэм хэхъоныгъэ ышIыным пае тапэкIэ ышIэн фаер ыкIи ащ игъэкIотыгъэу Iоф ышIэным пае ащ истатусэу Адыгэ Республикэм щыриIэр къэгъэнэфэгъэн фае. Конституцие комиссием «Адыгэ Республикэм ис лъэпкъхэм абзэхэм яхьылIагъ» зыфиIорэ хэбзэгъэуцугъэр къыгъэхьазырыгъ, ащ Президентыр кIэтхагъ ыкIи Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 1994-рэ илъэсым гъэтхэпэ мазэм и 31-м ыштагъ.

Законэу аштагъэм бзэм щыIакIэу Адыгэ Республикэм щыриIэр нахьышIоу щыгъэуцугъэным фытегъэпсыхьэгъэ статьяхэр хэтых декларацие нэшанэхэр яIэхэу. ГущыIэм пае, мыщ фэдэ статья хэт: «Адыгэ Республикэм ис цIыфхэм гъэсэныгъэр зэрэзэрагъэгъотыщтыбзэм икъыхэхынкIэ фитыныгъэ яI» ыIоу. Законым къыделъытэ лъэпкъ пстэоу Адыгэ Республикэм исыр иныдэлъфыбзэкIэ рагъэджэнэу. ЕтIанэ мы законым хэIэзыхьажьыгъэх, зэхъокIыныгъэхэр фашIыгъэх ыкIи «Гъэсэныгъэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэ законыр аштагъ. Ащ итхагъ сабыйхэм яегъэджэнрэ ягъэсэныгъэрэ адыгабзэмкIэ — Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабзэкIэ зегъэкIогъэнэу купхэр зэхащэхэ хъунэу. Ащ къикIырэр ахэр зэхэмыщэхэми хъунэу ары. КIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм адыгэ группэхэр ащызэхащэхэми хъущт еIо унашъоу аштагъэм.

Законым изы статья горэ Адыгэ Республикэм къыщыдэкIырэ гъэзетхэм ыкIи журналхэм, телееплъыным ыкIи радиокъэтыным яхьылIагъ. Ащ зэритымкIэ, Адыгэ Республикэм икъэралыгъуабзэкIэ ахэр зэхэщэгъэнхэ фае. Ары шъхьае республикэм ит районхэм япрессэ, ярадио-телекъэтынхэр урысыбзэкIэ зэхэщагъэх. Мыщ дэжьым упчIэ къэуцу: «Тыдэ хъугъа адыгабзэу къэралыгъуабзэкIэ алъытэрэр?» КъэIогъэн фае республикэм ирадиорэ ителееплъынрэ эфирым итынхэу охътэ гъэнэфагъэ къызэраритырэр. А уахътэр зэфэдиз къабзэу адыгабзэкIи урысыбзэкIи къатырэ къэтынхэм атырагуащэ. АдыгабзэкIэ къэтынхэр Адыгэ Республикэ закъор ары зэхэзыщэхэрэр.

> Адыгабзэр къэралыгъуабзэу щытмэ, зэрифэшъуашэу Iоф ышIэн фае. Непэ къызнэсыгъэми къалэу Мыекъуапэ иурамхэм ацIэхэр адыгабзэкIэ атетхагъэхэп. Джащ фэдэ къабзэу IофшIэпIэ пстэуми тучанхэр, ресторанхэр, кафехэр зэрахэтыжьхэу тыдэкIи адыгабзэкIэ атетхэгъэн фае. Ащ тегъэпсыхьагъэу мылъку къыдэплъытэнэу щыт. Джащыгъум адыгабзэр зэрэкъэралыгъуабзэр нафэ хъущт.

Къалэу Мыекъуапэ гъэзети къыщыдэкIы, телекъэтынхэр щызэхащэх. Ау ахэр урысыбзэ къодыекIэ зэхащэх. Тыдэ хъугъа адрэ къэралыгъуабзэр —адыгабзэкIэ заджэхэрэр? Мыекъуапэ адыгэ минипшI пчъагъэ щэпсэу, ахэм хьакъулахьхэр атых. Адэ тыдэ щыIа ахэм яадыгэбзэ охътэ Iахь? Мы Iофым тызэрэхаплъэрэмкIэ, зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэ фае. Гъэзетэу «Майкопские новости» зыфиIорэм адыгабзэкIи статьяхэр къыхиутынхэ фае. Джащ фэдэ къабзэу, къэлэ телееплъыным адыгабзэкIэ телекъэтынхэр зэхищэнхэр зэфагъ. Мы тыкъызытегущыIэрэ Iофхэр зэшIохыгъошIух. Грузием сызыщеджэщтыгъэ илъэсхэм район горэм сыщыIагъ. Ащ къыщыдэкIыщтыгъэ гъэзетым грузиныбзэкIи, азербайджаныбзэкIи, урысыбзэкIи зэхэпхъагъэу статьяхэр итыгъэх. Лъэшэу згъэшIэгъуагъэ. Адэ тэ тирайон гъэзетхэр адыгэхэр япчъагъэкIэ къызыщебэкIырэ районхэм урысыбзэкIэ адэгущыIэха? Е адыгабзэм фэбзэмыIуха?

> Къэралыгъо программэ «АдыгабзэкIэ» еджэхэу е нахь зегъэушъомбгъугъэу «Темыр Кавказым ис лъэпкъхэм абзэхэр» зыфиIорэр зэхэщэгъэн фаеу тыхэплъэ. Зыщытэшъумыгъэгъупш, «Урысыбз» зыфиIорэ къэралыгъо программэр зыщыIэр дэхэкIае шIагъэ. Мы Iофыгъом къэралыгъо финанс IэпыIэгъу имыIэу урыгущыIэкIэ зи пкIэ иIэп.

Адыгэ Республикэм лъэпкъбзэ зэфыщытыкIэхэм яхэхъоныгъэ тегъэпсыхьагъэу адыгабзэм, культурэм, шэн-хабзэхэм, лъэпкъышIэн-зэхэтыкIэхэм нахь уасэ афашIэу хъугъэ, ашIогъэшIэгъонхэу алъэплъэх. Зеушъомбгъу ыкIи мэпытэ IэкIыб хэгъэгухэм ащыпсэурэ адыгэхэм зэпхыныгъэу адыряIэм. Зыщытэшъумыгъэгъупш адыгэхэр хэгъэгу зэфэшъхьаф 50-м ехъумэ зэращыпсэухэрэр. Ахэр миллион пчъагъэ мэхъух, тэ тихэгъэгу къинэжьыгъэ адыгэхэм япчъагъэ бэкIэ нахь макI — минишъэ Iэпэ-цып зэрэхъурэр. Тызэпэблагъэ хъуным пае шIэгъэн фаер бэ.

Адыгабзэр къэралыгъуабзэу щытмэ, зэрифэшъуашэу Iоф ышIэн фае. Непэ къызнэсыгъэми къалэу Мыекъуапэ иурамхэм ацIэхэр адыгабзэкIэ атетхагъэхэп. Джащ фэдэ къабзэу IофшIэпIэ пстэуми тучанхэр, ресторанхэр, кафехэр зэрахэтыжьхэу тыдэкIи адыгабзэкIэ атетхэгъэн фае. Ащ тегъэпсыхьагъэу мылъку къыдэплъытэнэу щыт. Джащыгъум адыгабзэр зэрэкъэралыгъуабзэр нафэ хъущт. Адыгэ чылэхэм Iофыр анахь щыдэижь. Чылэ урамхэм мыщ фэдэ цIэхэр зиIэхэр ахэтых: Речная, Степная, Лесная, Выгонная. Мы Iофыгъоми изэхэфын утегущыIэн фаеу щыт. Мы Iофым тызэрэхаплъэрэмкIэ, адыгэ чIыпIацIэхэм — топонимхэм яIофыгъо къэралыгъо лъэгапIэм тетэу гъэпсыгъэ хъугъэп. Анахьэу узыгъэгумэкIынэу щытхэр адыгэхэр зыщыпсэущтыгъэ чIыпIэхэм яIэгъэ тарихъыцIэ унаехэр, джы зыщыпсэурэ чIыпIэхэм ячIыпIацIэхэри зэрахэтыжьхэу арых. Шапсыгъэ хыIушъом щыIэ адыгэ чылэ зытIущым ятарихъыцIэхэр агъотыжьыгъэх. Адыгэ РеспубликэмкIэ — Тэхъутэмыкъуай, Гъобэкъуай, Хьакурынэхьабл зыфиIорэ цIэхэм къагъэзэжьыгъ. Мы зэхъокIыныгъэхэр къэралыгъом чIыпIацIэхэм язэблэхъун фэгъэхьыгъэ законэу аштагъэм тегъэпсыхьагъ. Марыба джы Санкт-Петербург, Екатеринбург аIожьыгъ. Ау Iофыр зэрэкIорэмкIэ, Мыекъопэ районым зы адыгацIэ горэм итарихъ чIыпIэ ыгъотыжьыгъэп. ЕгъашIэми щылъыгъэ мыжъоу адыгацIэ зиIагъэм джы Казачий каменькIэ еджэх. Шъхьагуащэр БелэкIэ зэблахъугъ... Чылагъохэм яIэгъэ адыгацIэхэр урысыцIэхэмкIэ зэблахъугъэх. ГущыIэм пае, Хьаджэмыкъохьабл — Дондуковская, Дерхьабл — Игнатьевская, Еджэркъуай — Тульская. А лъэхъаным референдум ашIыгъагъэп. Джы адыгацIэхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэм пае референдум шIыгъэн фаеу къырагъэкIы. ОномастикэмкIэ гъэсэгъэшхоу, шIэныгъэхэм я Урысые Академие бзэшIэныгъэмкIэ и Институт ипрофессорэу А.В. Суперанскаяр Мыекъуапэ конференцием къызэкIом къытиIуагъ тарихъ чIыпIацIэхэм ячIыпIэхэр ягъэгъотыжьыгъэным пае референдум зэримыщыкIагъэр.

Зигугъу къэтшIыгъэ Iофыгъохэри, тыкъытегущыIэнэу игъо тызыфимыфагъэхэри адыгабзэм епхыгъэх, ахэр къызэратефэу зэшIохыгъэхэ хъунхэм апае бзэ политикэр къэралыгъо лъэгапIэм тетэу гъэпсыгъэн фае, арэущтэу Iофыр зымыкIокIэ адыгабзэр къэухъумэгъэщтэп. Бзэ политикэр Адыгэ Республикэм зэрифэшъуашэу щыгъэпсыгъэным, культурэ Iофыгъохэри щытхъу хэлъэу зэшIохыгъэнхэм апае тхакIохэм, искусствэм иIофышIэхэм, шIэныгъэлэжьхэм акIуачIэ къызэрихьэу Iоф ашIэныр япшъэрылъ.

АБРЭДЖ Ачэрдан.

Филологие шIэныгъэхэмкIэ доктор, зэхэубытэгъэ бзэшIэныгъэм икафедрэкIэ Адыгэ къэралыгъо университетым ипрофессор, Урысые Федерацием иапшъэрэ еджапIэ изаслуженнэ IофышI, Адыгэ дунэе шIэныгъэ академием иакадемик.

> Мыекъопэ районым зы адыгацIэ горэм итарихъ чIыпIэ ыгъотыжьыгъэп. ЕгъашIэми щылъыгъэ мыжъоу адыгацIэ зиIагъэм джы Казачий каменькIэ еджэх. Шъхьагуащэр БелэкIэ зэблахъугъ... Чылагъохэм яIэгъэ адыгацIэхэр урысыцIэхэмкIэ зэблахъугъэх. ГущыIэм пае, Хьаджэмыкъохьабл — Дондуковская, Дерхьабл — Игнатьевская, Еджэркъуай — Тульская. А лъэхъаным референдум ашIыгъагъэп. Джы адыгацIэхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэм пае референдум шIыгъэн фаеу къырагъэкIы.

АДЫГЭ БЫРАКЪЫМ И МАФЭ ИПЭГЪОКI

Дахэу дгъэмэфэкIыщт

Сурэтым итхэр: адыгэ быракъым имэфэкI хэлэжьэщтхэр.

Адыгэ быракъым и Мафэ хэбзэ шапхъэм диштэу мэлылъфэгъум и 25-м тиреспубликэ щагъэмэфэкIыщт. ЗэхэщэкIо купым Iофыгъохэр зэрэлъигъэкIуатэхэрэм зыщыдгъэгъозагъ, цIыфхэм яеплъыкIэхэм такIэупчIагъ.

Тиреспубликэ иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» зэхахьэу щыкIуагъэм нэбгырабэ хэлэжьагъ. Мыекъуапэ дэсхэу къуаджэхэм къарыкIыгъэхэм я Адыгэ хасэхэу къалэм щызэхащагъэхэм яIофшIэн зыгъэзекIохэрэр зэхахьэм къырагъэблэгъагъэх. Лэшэпсынэхэм ацIэкIэ Болэкъо Аслъан къызэриIуагъэу, адыгэ быракъым и Мафэ тилъэпкъэгъухэу дунаим тетхэм агъэмэфэкIыщт. Мыекъуапэ щыкIощт Iофтхьабзэр дахэу зэхэтщэн фае. ЩысэшIу зытырахыщтхэм республикэ Адыгэ Хасэр ащыщ.

Тэхъутэмыкъое районымкIэ — ШъэуапцIэкъо Сэфэррэ ЕмтIылъ Юсыфрэ, Мэфэхьаблэ щыщэу ГутIэ Рэмэзан, Шэуджэн районым икъуаджэхэм я Адыгэ хасэхэм ацIэкIэ — Къуижъ Къэплъан, нэмыкIхэм къызэраIуагъэу, мэфэкIым цIыфыбэ къырагъэблэгъэщт.

Адыгэ Хасэм культурэмкIэ и Комитет итхьаматэу, шIэныгъэлэжьэу Шъхьаплъэкъо ГъучIыпсэ мэфэкIыр къэлэ паркым зэрэщаублэщтым щигъэгъозагъэх. Парк дэхьапIэм къыщышъощтых, быракъхэр щагъэбыбэтэщтых. Лъэпкъ театрэм, ансамблэхэм ахэтхэм адыгэ шъуашэхэр ащыгъэу Мыекъуапэ иурам шъхьаIэу Краснооктябрьскэм къырыкIощтых. Студентхэр, спортсменхэр, IофшIапIэмэ ялIыкIохэр кIэракIэу фэпагъэхэу мэфэкIым хэлэжьэщтых.

— МэфэкIыр гъэшIэгъон хъущт, — еIо Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу, зэхэщэкIо купым ипащэу Шъхьэлэхъо Аскэр. — Республикэм иIэшъхьэтетхэр, Правительствэм икъулыкъушIэхэр, депутатхэр къалэм иурам шъхьаIэ къырыкIощтых. Ансамблэу «Налмэсым» мэфэкI театрализованнэ концертыр филармонием къыщитыщт. Адыгэ джэгукIэ зэхахьэр аухыщт.

Творческэ купэу «Ошъадэм» хэтхэу «Щыгъыжъыер», «Ащэмэзыр», нэмыкIхэри мэфэкIым щыуджыщтых. Адыгэ республикэ гимназием икIэлэеджакIоу Беданэкъо Тембот быракъым ехьылIэгъэ къэбархэр зэрегъашIэх. Адыгэ шъуашэр щыгъэу мэфэкIым щыуджын имурад.

УпчIэхэр, джэуапхэр

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей шIэныгъэмкIэ иIофышIэу, археологэу Тэу Аслъан адыгэ быракъым икъежьакIэ, итарихъ афэгъэхьыгъэ упчIэхэр ыгъэхьазырыгъэх. Джэуапхэр анахь дэгъоу къэзытыжьыхэрэм шIухьафтынхэр афашIыщтых.

Республикэм икъэралыгъо гъэпсыкIэ игъэпытэн адыгэ быракъым чIыпIэу щыриIэр щыIэныгъэм къыщэлъагъо. IофшIапIэхэм, псэупIэ унэхэм адыгэ быракъыр ащытэлъэгъу. Урысыем Адыгеир хэтэу тызэрэщыIэр, зэкъошныгъэм игъэпытэн зэкIэми зэдыряIофэу зэрэщытыр мэфэкI зэхахьэм къыщаIотэщтых.

Шъукъеблагъэх адыгэ быракъым и Мафэ! **Шэмбэт мафэм сыхьатыр 4-м къэлэ паркым идэхьапIэ мэфэкIыр щаублэщт.**

Адыгэ быракъ

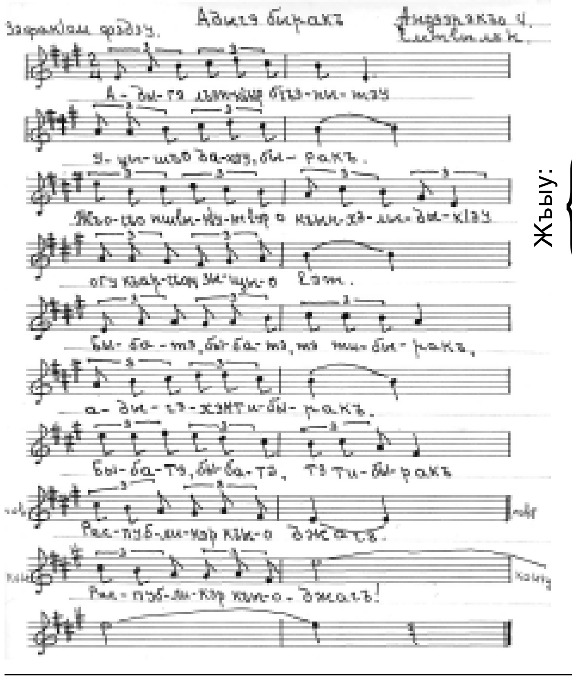

<u>Орэдышъор:</u> ***АНДЗЭРЭКЪО Чеслав***

<u>ГущыIэхэр:</u> ***ЕМТIЫЛЪ Нурбый***

Адыгэ лъэпкъыр бгъэпытэу
Уцышъо дахэу, быракъ.
Жъогъо пшIыкIутIур о къыпхэлыдыкIэу
Огу къаргъом зыщыоIэт.

Жъыу:
Быбатэ, быбатэ, тэ тибыракъ,
Адыгэхэм тибыракъ,
Быбатэ, быбатэ, тэ тибыракъ,
Республикэм ибыракъ!

Лъэпкъыр дунаим щябгъашIэу
Хэгъэгу тамыгъэу утиI.
ЧIыр къекIокIыфэ о ташъхьагъы уитэу
Тыгъэм игъунджэу къэшIэт.

Шыу бланэм джэгум ухещэ,
Къашъом пчэгур зэлъекIу,
Тибыракъ дышъэ ижьау пшъашъэр чIэтэу
Унэгъо лъапсэ тфэрэхъу.

Адыгэр о къахэбгъэщэу,
Батырмэ лIыгъэр ахэлъ.
Адыгэ лъэпкъыр тэ зы тыхъужьынэу,
Тигугъэ лъагэу тыщыI!

Сурэтым итыр: ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэр».

КЪАШЪОМ И ДУНЭЕ МАФЭ ИПЭГЪОКI

ЗэнэкъокъуищтыхI. «Налмэсыр», «Тюльпаныр»...

Мэлылъфэгъум и 27 — 29-м къэшъокIо купхэм яфестиваль Мыекъуапэ щыкIощт. Къашъом и Дунэе мафэ ар фэгъэхьыгъ. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэрэ Адыгеим и Къэралыгъо академическэ къэшъокIо ансамблэу «Налмэсымрэ» зэнэкъокъум кIэщакIо фэхъугъэх.

Хэгъэгу ыкIи дунэе зэIукIэгъухэм щытхъуцIэхэр къащыдэзыхыгъэ ансамблэу «Мыекъуапэ инэфылъэхэр» фестивалым къыщышъощт. Художественнэ пащэу, Адыгеимрэ Къэбэртэе-Бэлъкъарымрэ язаслуженнэ артистэу Нэныжъ Айдэмыр къызэрэтиIуагъэу, адыгэ быракъым и Мафэ кIэлэеджакIохэр хэлэжьэщтых, ащ ыуж яIэпэIэсэныгъэ фестиваль-зэнэкъокъум къыщагъэлъэгъощт.

Ансамблэу «Налмэсым» и Унэ фестивалыр щыкIощт, куп 20 фэдиз зэнэкъокъущт. Мэлылъфэгъум и 27-м жюрим къэшъуакIохэм уасэ афишIыщт, и 28-м шIухьафтынхэр аратыщтых, текIоныгъэр къыдэзыхыгъэхэр концерт хэхыгъэм хагъэлэжьэщтых.

Мэлылъфэгъум и 29-м Къалмыкъым и Къэралыгъо орэдыIо-къэшъокIо ансамблэу «Тюльпанымрэ» «Налмэсымрэ» зэгъусэхэу концерт къызэдатыщт.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4030
Индексхэр 52161 52162
Зак. 666

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр **Дэрбэ Тимур**

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр **МэщлIэкъо Саид**

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр **ЖакIэмыкъо Аминэт**